

**Protestantse
Kerk**

Beleidsplan

Wijkgemeente De Verbinding

PG Spijkenisse

Maart 2019

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Visie op gemeente zijn in Spijkenisse	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Waar zijn we kerk?	3
1.3 Missie en Visie	4
1.4 Scenariokeuze – waardering voor wat er is, ruimte voor vernieuwing	4
1.5 Concrete uitwerking	5
2. Missionair werk	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Beleidsvoornemens	9
3. Pastoraat	11
3.1 Uitgangspunten voor het pastorale beleid	11
3.2 Vormen van pastoraat	11
4. Liturgie en Eredienst.....	16
4.1 Vertrekpunten vanuit missie en visie	16
4.2 Uitgangspunten voor de (organisatie van) diensten.....	16
4.3 Rondom de diensten.....	17
4.4 Uitgangspunten voor liturgie	17
4.5 Verbinding met andere werkvelden	18
5. Vorming en Toerusting	21
6. Gemeenschapsvorming.....	23
7. Jeugd en jongeren	24
7.1 Inleiding	24
7.2 Inventarisatie	24
8. Diaconaat.....	27
8.1 Inleiding	27
8.2 Visie	27
BIJLAGEN	29
Bijlage 1:	29
Bijlage 2:	30
Bijlage 3: Activiteitschema Diaconie	31

Inleiding

Een beleidsplan is bedoeld om aan te geven “wie we zijn”, hoe we “zouden willen zijn” en hoe we dat binnen een bepaalde periode denken te bereiken.

Als gemeente van Christus ligt de kern van wie we zijn vast verankerd in Christus zelf. Hij is het hoofd van de gemeente en wij zijn de leden. Samen, gemeente en Christus, zijn we het lichaam en mogen we in deze tijd vormgeven aan en wachten op het Koninkrijk van God.

De vraag waar we ons in dit stuk mee bezighouden is hoe wij dat kunnen doen en wel op zo’n manier dat we recht doen aan het Lichaam van Christus en onze eigen manier van geloven.

(toelichting op / verklaring van het proces van totstandkoming nader uit te werken na de gemeentevergadering).

1. Visie op gemeente zijn in Spijkenisse

1.1 Inleiding

De protestantse wijkgemeenten De Ontmoetingskerk, De Dorsvloer en De Kern zijn een proces ingegaan van samen vieren, samen leren en samen dienen. Een proces dat niet ontstond vanuit een spontaan verlangen. Het voelde en voelt voor sommigen nog steeds als 'moeten'. Moeten vanwege teruglopende ledenaantallen, (daardoor) dalende inkomsten door een algemeen afnemende interesse voor onze vormen van vieren, ontmoeten en leren.

Zijn we '(ver)vreemde' en ouderwetse gemeenschappen geworden die zo 'gek' zijn om op zondagmorgen bij elkaar komen? Zondagmorgen als tijdstip waarop andere mensen sporten, uitslapen of via tablet, televisie of telefoon een invulling van hun bestaan zoeken. Tot teleurstelling en verdriet zien we deze houding en verandering soms ook bij onze (klein)kinderen, vrienden, collega's, burens etc.

Vanuit deze ervaringen rijzen vragen als:

- Waarom zijn wij gebleven? Wat vinden we (nog) in geloof, in deze gemeenschap, in de vieringen en bijeenkomsten? Is het een kwestie van tijd voor we zelf afhaken?
- Wie zit te wachten op kerken, gemeenten, op 'de christelijke boodschap'? En wat is dan die christelijke boodschap?
- Anders geformuleerd: wat hebben we Spijkenisse te bieden? Waar zou Jezus te vinden zijn in onze stad? Bij wie zou hij zichzelf uitnodigen?
- Kunnen we zelf (nog wel) onder woorden brengen wat ons inspireert? Hoe kunnen we de mensen in onze stad en daarmee Jezus dienen (n.a.v. Matt. 25)?

In dit document proberen we in alle bescheidenheid een weg aan te reiken die – met deze vragen – begaanbaar is. Dit doen we vanuit het verlangen om ons te blijven richten op Wie/Wat we de Bron (zie 1.3 Missie en Visie) zijn gaan noemen en vanuit de recente, hoopvolle ervaringen waarin we al van elkaars rijkdom in gaven en talenten mochten genieten.

Ook nu we bijna samengaan als één wijkgemeente blijven nieuwsgierigheid en ruimhartigheid naar elkaar nodig. Want in de afgelopen periode schrokken we soms ook van elkaars hardheid van woorden, de vreemdheid in vormen en rituelen en wij- zij-denken vanachter veilige grenzen. We duiden dit als 'groeistuipten' in een proces van aftasten, opengaan en omarmen. Een proces dat nodig was voor het hopelijk groeiend aantal ontmoetingen met mensen en groepen buiten onze wijkgemeente. Ook daar zullen er (eerst) momenten van vervreemding, angst en teleurstelling etc. zijn.

De liefde waarvan de Bijbel getuigt vraagt onder andere van ons om nieuwsgierig, open, ruimhartig, volhardend en hoopvol te blijven. En gelukkig mogen we vaststellen dat er in het samen kerk-zijn ondertussen voldoende basis is ontstaan om één wijkgemeente te vormen. Tot slot putten we hoop uit en vinden we ruimte in het weten dat we als wijkgemeente onderdeel uitmaken van de Protestantse Gemeente Spijkenisse en de Kerk wereldwijd die al eeuwen bestaat.

1.2 Waar zijn we kerk?

Voordat we ingaan op onze missie en visie zullen we schetsen hoe we de omgeving zien waarin we kerk zijn. Een schets van een veelzijdige stad in een dynamische tijd.

Spijkenisse was een dorp dat in een paar decennia zeer snel gegroeid is naar een flinke stad met ruim 72.000 inwoners. Een stad die rijk is aan voorzieningen inzake recreatie, winkels, horeca, sportfaciliteiten en dergelijke. Een stad met wijken die sterk verschillen qua aanwezige culturen, religies, inkomensniveau, leefbaarheid etc. Een stad georiënteerd op de petrochemische industrie, transport en logistiek en Rotterdam. Spijkenisse kent echter ook de 'schaduwkant' van een grote stad, vaak achter de voordeuren verborgen.

We zien zorgelijke ontwikkelingen waarbij mensen vooral voor zichzelf leven, zich moeilijk kunnen en willen binden aan anderen of groepen. We zien vergrijzing, steeds meer eenpersoonshuishoudens, eenzaamheid, mensen die langs elkaar heen leven. We zien toenemende geestelijke druk op mensen: partners die allebei werken, hoge werkdruk, arbeidsonzekerheid door flex-contracten. De overheid treedt terug (participatiesamenleving) en de zorg wordt uitgehold met daarmee toenemende mantelzorgtaken.

In relatie daartoe zien we mensen met burn-out en depressieve gevoelens, verdwaasde mensen, mensen die vastlopen in regelgeving, papieren en ook schulden, kinderen die buiten de boot vallen of zichzelf verliezen in verslaving en criminaliteit (jeugdgevangenis). Mensen die Jezus op het oog zou hebben?! Mensen zoekend naar rust, veiligheid, stabiliteit en zingeving, maar regelmatig vluchtend in afleiding, snelle bevrediging van behoeften, soms verdrinkend in de veelheid, de keuzes, maar ook de leegte.

1.3 Missie en Visie

Missie

Vanuit onze eigen identiteit, de omgeving en de tijd waarin we kerk-zijn is onze missie:

Om mensen dichterbij de Bron te brengen

De Bron is voor ons God met daaromheen het Geloof zoals dat door de tijden heen is ontstaan en telkens weer ontstaat uit ervaringen en ontmoetingen met God, zoals die onder andere in de Bijbel staan beschreven. Met elkaar vormen we een Gemeenschap die samenkomt rondom de Bijbel die ons voedt en verbindt. Van daaruit voelen we ons telkens weer geroepen om de verhalen en ervaringen van mensen van binnen en buiten de bestaande wijkkerken in verbinding te brengen met het grote verhaal van God.

Met de term 'De Bron', hopen we ook mensen, voor wie onze christelijke identiteit minder bekend is, te kunnen aanspreken. Wat is de bron in jezelf die je drijft en/of waar je naar verlangt?

Visie

Het beeld van de bron is een bijbels beeld. De bron als plaats van ontmoeting en gesprek, maar ook van uitrusten en op adem komen. De bron als vindplaats van waar alle levende wezens afhankelijk van zijn: water om te (over)leven. In de Bijbel vinden we echter juist ook aandacht voor zogenaamd 'levend water' (o.a. Joh. 4). Water dat ons geestelijk voedt en verbindt met de eeuwige Bron, God zelf.

Als gemeente willen we zowel oog hebben voor de lichamelijke behoefte aan water als de geestelijke. Ons als gemeente richten op de Bron kan met weinig middelen. Maar in de gerichtheid op de Bron en elkaar is het fijn om ons veilig te voelen, geaccepteerd te weten, en rust en stilte te hebben. Daarbij helpt de beschutting van een 'eigen plek'.

De commissie gebouwen is aan de slag gegaan met de opdracht om na te denken over de haalbaarheid en wenselijkheid van het in stand houden van de huidige gebouwen. Wat zou gegeven dit beleidsplan een goede visie op gebouwen en pastorieën zijn? Hopelijk kan deze commissie vóór 2020 daarover handvatten en plannen aandragen. Daarmee samen hangt de vraag naar het levensvatbaar zijn van de wijkgemeente, zowel met oog op financiën als middelen en menskracht. We willen efficiënt zijn, dat wil zeggen met minder energie meer rendement.

1.4 Scenariokeuze – waardering voor wat er is, ruimte voor vernieuwing

Vanuit de rijke traditie van kerk-zijn kennen we vormen die helpen om dichterbij de Bron te komen die we koesteren: bidden, zingen, stil zijn, lezen uit en luisteren naar de Bijbel en

rituelen als het branden van de Paaskaars, de doop, het vieren van het avondmaal. Binnen deze vormen is er een grote rijkdom aan liederen, gebeden, teksten etc.

In onze liturgie, maar ook andere vormen van leren van en ontmoeten rondom de Bron zijn er veel overeenkomsten en vullen we elkaar aan. In de bestaande praktijk is er veel wat gewaardeerd en gekoesterd wordt en wat behouden moet blijven. Tegelijkertijd willen we vanuit de samenwerking actief experimenteren met vormen en eigentijdse verwoording van wat de Bron in ons wekt en losmaakt. Zo brengen we elkaars kracht, gaven en geschenken in en werken we samen in ons zoeken, hopen, geloven en liefhebben.

Vanuit het gevoed zijn en telkens worden, willen we ook water en lichtdragers zijn. Zowel binnen als buiten onze 'eigen' kerkplekken investeren we in ontmoetingen tussen mensen die op basis van gelijkwaardigheid zoeken naar zingeving, aanvaarding als mens, openheid en gastvrijheid en naar liefdevolle betrokkenheid op elkaar.

Samenwerking – intern en extern

Om de menskracht en middelen in onze wijkgemeente daartoe vrij te maken zijn we dankbaar dat we uiterlijk medio 2019 één wijkgemeente zijn met één wijkkerkenraad. De wijkkerkenraad als geheel noemen we de Grote Kerkenraad (GK). Maar voor de bestuurlijke en dagelijkse leiding is daarbinnen een Kleine Kerkenraad (KK) samengesteld van 15 ambtsdragers. Die KK is dus beduidend kleiner dan de som van alle ambtsdragers nu (>30), maar de ambtsdragers die niet in de KK (wel in de GK) zitting nemen kunnen zich vooral inzetten, met gemeenteleden samen, voor de concrete invulling van dit beleidsplan.

Vanuit onze diaconale en missionaire betrokkenheid bij de mensen in Spijkenisse willen we dienstbaar en nabij zijn voor mensen in hun sociale, materiële en geestelijke noden. De eerste verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de overheid en mensen zelf, maar we willen graag helpen waar geen helper is en in woord en daad uitdragen waartoe God ons roept. We kunnen en willen daarin niet alleen handelen, maar samen met wijkgemeente De Brug en andere kerken en gemeenten optrekken, net als met christelijke en maatschappelijke organisaties die het welzijn van de mensen in Spijkenisse willen bevorderen.

Waarden

Als wijkgemeente willen we onderling en naar buiten toe gastvrij, open, liefdevol, betrokken en betrouwbaar zijn. Er is echter wel ruimte om lef te hebben, fouten te maken, elkaar te vergeven en door te gaan. In dit alles genieten we van wat we elkaar te geven hebben, is er ruimte voor humor en zijn we gemeente tot opbouw van elkaar en Spijkenisse. Met daarin een duidelijke christelijke boodschap: Vertrouwen in de Bron, Hoop op een wereld van vrede en recht met Liefde voor God, elkaar en de wereld.

1.5 Concrete uitwerking

Bovenstaande missie en visie en de gewenste samenvoeging van de drie wijkgemeenten kan echter niet zonder concrete uitwerking blijven. De samenvoeging kenmerkt zich door gezamenlijk bestuur, beheer en samenwerkingsactiviteiten en ruimte voor plaatselijke kernen en lokale activiteiten. Dit alles komt tot uiting in de volgende hoofdstukken waarin deze missie en visie vertaald zijn naar beleid en activiteiten voor de werkvelden zoals hieronder gedefinieerd.

Centraal voor alle werkvelden staan: Bron en Spiritualiteit, Geloof, Bijbel en Gemeenschap.

- A. Voor de werkgroep **Beheer** zijn de volgende steekwoorden richtinggevend:
Alle activiteiten met betrekking tot de stoffelijke aangelegenheden, interne aangelegenheden van de wijkkerkenraden en plaatselijke regelingen.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Beheer, Actualiteit, Kansen
- B. De werkgroep **Missionair** mag aan de slag met de volgende begrippen:
Alle activiteiten waarbij contacten worden gelegd, relaties worden opgebouwd, activiteiten worden ontplooid met en/of voor mensen, groepen, organisaties buiten de wijkgemeente in woord en daad tot uiting komen.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Evangelie, Gastvrijheid, Openheid, Openstaan voor, Naar buiten toe
- C. De werkgroep **Pastoraat** krijgt het volgende mee:
Alle gerichte activiteiten, maar ook spontane ontmoetingen, waarbij minimaal één van de gesprekspartners lid is van onze wijkgemeente, waarin het levensverhaal van gemeenteleden of mensen daarbuiten verbonden wordt met het grote verhaal van God met mensen. Het gaat dan om de volgende kernwoorden:
Bidden, Gemeenschapszin, Samen, Zorg voor elkaar
- D. Voor de werkgroep Liturgie en **Eredienst** gaat het om alle activiteiten m.b.t. de voorbereiding en organisatie en 'uitvoering' van de erediensten zowel op zondagen, feestdagen als rondom hoogte- en dieptepunten van het leven (rouw, trouw, doop, belijdenis etc.) met bijzondere aandacht voor liturgie, sacramenten en rituelen.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Traditie, Symbolen, Rituelen, Gastvrijheid, Veelkleurigheid, Viering, Inspiratie, Stilte, Bijbel, Zingen/muziek
- E. De werkgroep **Vorming & Toerusting** krijgt de volgende steekwoorden mee:
Alle activiteiten gericht op geloofsopbouw, -verbreding en -verdieping van gemeenteleden als ook het toerusten van ambtsdragers en andere die namens de kerk/gemeente actief zijn ten einde hun ambt, functie zo goed mogelijk te vervullen.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Groeien, Meditatie, Bijbelstudie, Delen van bronervaringen
- F. De werkgroep **Gemeenteopbouw** moet het doen met de volgende uitgangspunten:
Alle activiteiten gericht op ontmoeting en versterking van de relaties tussen gemeenteleden zodat naastenliefde, verbondenheid en vertrouwen mogen groeien als belangrijke waarden om van daaruit geloof, hoop en liefde met elkaar te kunnen delen.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Ontmoeten, Verbinden, Vertrouwen, Lef, Loslaten, Creativiteit
- G. De werkgroep **Jeugd/jongeren** gaat aan de slag met:
Alle activiteiten voor kinderen (tot 12 jaar) en tieners (12 – 18 jaar) en jong volwassenen (18 – 25 jaar) specifiek gericht op het overdragen van kennis over kerk, geloof en Bijbel, daarover in gesprek gaan en delen van ervaringen, het opbouwen van relaties met hen en onderling en identiteitsontwikkeling.
De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:
Creativiteit, Ontmoeten, Ruimte geven, Beleven

H. De werkgroep **Diaconie** mag aan de slag met:

Alle activiteiten gericht op de bevordering van barmhartigheid en gerechtigheid binnen en buiten de wijkgemeente met bijzondere aandacht voor het lenigen van sociale en maatschappelijke noden, het sacrament van het avondmaal, het werven van gelden ten behoeve van deze activiteiten en de bevordering van het diaconaal bewustzijn binnen en buiten de wijkgemeente.

De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang:

Zorg voor elkaar, Taak in de samenleving

2. Missionair werk

2.1 Inleiding

Amo, volo ut sis.¹

De komende beleidsperiode staat in kader van het groeien tot één wijkgemeente. Dat proces vraagt het nodige van de leden en van de wijkkerkenraad. Hierdoor is de kans aanwezig dat we minder aandacht hebben voor onze missionaire roeping. Het is daarom aan te raden om lopende initiatieven voort te zetten en in het proces van één worden, de wijkgemeente te laten groeien in haar missionair bewustzijn. Daarbij kan dan onderzocht worden welke nieuwe initiatieven die passen bij de context, spiritualiteit en draagkracht van de wijkgemeente, kunnen worden ontwikkeld.

Uitgangspunten

- Missionair–zijn is het wezen van de kerk. Wij hebben een Bron die niet alleen voor onszelf is, maar voor iedereen, namelijk Gods liefde voor de wereld. Ook de nieuw te vormen wijkgemeente is geroepen om in navolging van Jezus Christus uit die liefde te leven en dit goede nieuws, evangelie, met gebruikmaking van ieders talenten in woord en daad te verkondigen. Eredienst, pastoraat en Vorming & Toerusting zijn zo ingericht, dat de leden groeien in geloof en onderlinge liefde en levend uit de vruchten van de Geest getuigen zijn van Gods liefde voor mensen, zoals geopenbaard in Jezus Christus. Dat helpt ons ook om in het proces van samengaan, dat wat in het verleden scheiding bracht en onze gedachten en gevoelens daar over, achter ons te laten.
- Missionair–zijn begint met het liefhebben van God en elkaar. We zijn een veelkleurige wijkgemeente met een grote verscheidenheid aan mensen. Elkaar liefhebben is méér dan alleen op een vriendschappelijke manier met elkaar omgaan. Het is in de ander een kind van God te zien. De wijkgemeente is daarvoor oefenruimte en haar leven en werken is er op gericht om dat te stimuleren. Alle leden zijn als dragers van het ambt van gelovige dan ook geroepen om leerling, discipel te zijn en uit en naar die liefde te leven. De ambtelijke leiding heeft een pastoraal en dienstbaar karakter en is er op gericht dat de leden hun gaven en talenten kunnen ontplooiën. Kerkorde en plaatselijke regelingen zijn er ten behoeve van de leden en niet andersom.
- Missionair–zijn is onderdeel van en verweven met alle activiteiten van de wijkgemeente. Het is onderdeel van eredienst, pastoraat, diaconaat, V&T, financieel beheer, jeugdwerk, etc.
- Missionair–zijn betekent dat er in de wijkgemeente plaats is voor iedereen, want God zoekt alle mensen en heeft hen lief. De kern is Jezus Christus, die zich verbindt met mensen in de marge. Er is dus zowel aandacht voor mensen dicht bij de kern, als voor hen die aan de rand of daarbuiten staan. Want ook buiten de wijkgemeente zijn geloof, hoop en liefde te vinden in de mensen die God op onze weg brengt. In hen kunnen wij iets van God herkennen. Er is dus respect voor de spirituele beleving van mensen die wij ontmoeten, echter zonder de Bron van ons eigen geloof los te laten.

---

¹ 'Ik heb lief, ik wil dat jij bent.' Augustinus van Hippo.

2.2 Beleidsvoornemens

A. Handhaving bestaande activiteiten

Zinterest, Kliederviering, inloophuizen, kerstwandeling, musicals, Sound of XMas; we zien op dit moment geen aanleiding deze activiteiten te stoppen.

B. Nieuw

- Actieve aandacht creëren in de kerkenraad voor de missionaire taak door:
  - ambtsdragers toerusten in een pastorale houding, dienstbaarheid en een persoonlijke spiritualiteit;
  - werven van een ambtsdrager voor deze taak als vertegenwoordiger van de missionaire werkers in de gemeente;
  - vaststellen van een budget;
  - agenderen van missionaire activiteiten op vergaderingen, zoals lopende en/of komende activiteiten.
- Voorgangers voor een deel van hun aanstelling vrijstellen voor missionaire taken en toerusting van gemeenteleden. In het profiel van (een) nieuw te beroepen predikant(e)(n) een sterke affiniteit met missionair werk opnemen, met de gaven om samen met de wijkgemeente en wijkkerkenraad een toekomstgerichte en realistische missionaire visie te ontwikkelen en de leden toe te rusten tot en te begeleiden in hun missionaire taak.
- Contact leggen en onderhouden van en tussen de mensen die al missionaire activiteiten verrichten en evaluatie van de resultaten om deze eventueel aan te passen of nodig te stoppen.
- Regelmatig contact met de andere werkgroepen voor opvang en begeleiding van nieuwkomers en/of instromers van buitenaf en vanuit de missionaire activiteiten en ondersteuning daarbij.
- Regelmatige vorming en toerusting van deze mensen en het opstellen van een programma daarvoor.
  - regelmatige evaluatie daarvan en zo nodig aanpassing aan de vraag;
  - frequentie: minimaal 1x per jaar, zo nodig vaker;
  - maken van materiaal voor tussentijds toetredende vrijwilligers met basis informatie.
- Creëren van draagvlak en betrokkenheid binnen de gemeente door bewustwording en voortdurende informatie door:
  - nieuwsbrief als bijlage bij kerkblad over lopende en komende activiteiten en de voortgang daarvan, 1x per maand in een afwijkende kleur;
  - bespreking van lopende, uitgevoerde en komende activiteiten in het kerkblad;
  - meer aandacht voor het missionaire aspect van gelovige zijn in de verkondiging;

- vermelding daarvan bij de afkondigingen en op de beamer en verslag van resultaten van een activiteit als bijvoorbeeld van de bazar.
- Plaatsing van vacatures en vraag om extra menskracht bij speciale activiteiten in het kerkblad en op de beamer tot deze vervuld zijn.
- Enkele malen per jaar, bijvoorbeeld 4x, houden van een themadienst rondom de taak Missionair, voor te bereiden met missionaire werkers uit de gemeente, eventueel met een gespecialiseerde gastspreker.
- Contact zoeken met mensen van bestaande activiteiten binnen de kerk en onderzoeken van de mogelijkheden tot samenwerking bij missionaire activiteiten buiten de gemeente.

C. Aandacht voor jeugd en de groep van 20-40 jaar

Aandacht voor jeugd en de groep van 20-40 jaar omdat die nu vrijwel ontbreekt in de gemeente waardoor het bestaan van de gemeente in gevaar komt, bijvoorbeeld door:

- overleg en ondersteuning bij huisbezoek;
- extra mailing;
- samenwerking met jeugdactiviteiten, zoals het Klimroos- en Ridderclubwerk, Leger des Heils, etc.;
- gespreksavonden, relevant voor deze groep, bijvoorbeeld via Kliedervieringen;
- voor pioniersplek 'Zinterest' de overeenkomst met de PKN verlengen met een 2^e periode van 3 jaar, om de groep 20-40 jarigen te kunnen blijven benaderen in een vorm waarbij zij inspiratie en verdieping vinden.

Tot slot

Wij mogen in woord en daad getuigen van onze Bron, Gods liefde voor de wereld, zoals geopenbaard in Jezus Christus. Daarvoor mogen wij allerlei plannen maken. Maar de kerk en dus ook de wijkgemeente is van God. Gods Geest laat zich niet vangen in onze plannen, maar waait waarheen Zij wil. Dat betekent dat dingen soms anders gaan dan wij hadden gepland. Belangrijk is dan dat we ons niet krampachtig richten op de resultaten, maar op onze Bron. Dan kunnen de vruchten rustig groeien en de effecten zichtbaar worden, ook al is dat op een volstrekt andere manier dan wij hadden voorzien. Dat geeft lucht, pneuma, Geest.

3. Pastoraat

3.1 Uitgangspunten voor het pastorale beleid

Binnen De Verbinding heeft het pastoraat een centrale plaats. Het krijgt gestalte in alle facetten van ons gemeente-zijn. Dit komt voort uit de grondgedachte dat we geroepen zijn om ontvankelijk te zijn voor elkaar, vanuit het geloof dat ieder mens op zijn eigen unieke wijze beeld en weergave is van God en Gods liefde. In de ontmoeting met elkaar wordt iets van het Geheim van Gods aanwezigheid in deze wereld voelbaar en tastbaar.

Pastorale gesprekken kunnen dan ook niet anders dan plaatsvinden in aanwezigheid van God. In God ligt de Bron van ons liefdevol aanwezig zijn bij die ander, met onverdeelde aandacht voor de ander. In de ruimte van Gods aanwezigheid mag het verhaal van de ander klinken, in alle kwetsbaarheid. Dat vraagt om wederzijds vertrouwen en vertrouwelijkheid.

Zoekend en tastend wordt verkend hoe het levensverhaal van de ander een plek heeft in het grote Verhaal van God en mensen, in de overtuiging dat God met ieder van ons een eigen weg gaat. Pastoraat wil helpend zijn op die weg.

Niet altijd hoeft God ter sprake te komen, niet altijd hoeft de bijbel open. Zoals Gods woord tot een levende werkelijkheid werd in Jezus, zo mogen ook wij Gods levende Woord zijn in deze wereld, daar waar wij er zijn voor die ander. Daarom kiezen we ervoor dat pastoraat verder gaat dan alleen onze wijkgemeente. We willen kerk zijn in en voor de wereld, we mogen ook daar present zijn, luisteren naar verhalen van mensen en met hen zoeken naar een weg die hen dichterbij de Bron van hun bestaan zal brengen.

3.2 Vormen van pastoraat

Vanuit de visie op pastoraat (aandacht voor eigen leden, maar ook oog voor onze naasten op de plaatsen waar we present zijn) en de beschikbare menskracht hebben we vier groepen onderscheiden die actief zijn binnen het pastoraat (zie figuur 1):

Figuur 1. Schematische weergave van de pastorale structuur binnen de wijkgemeente vanuit Gods liefde als kloppend hart

De verschillende groepen worden als volgt nader omschreven:

- Alle *gemeenteleden* (ambt van alle gelovigen)
- Het *verbindingsteam* (een brede groep mensen die namens de wijkgemeente ogen en oren in hun sectie/buurt zijn (onderling pastoraat) en daarnaast bezoeken brengen (rondom verjaardagen, jubilea e.d.), kaarten en evt. andere post bezorgen)
- *Pastorale taakdragers* (pastorale ouderlingen en gemeenteleden met een pastorale taak die de pastores ondersteunen bij vooral het kruispuntenpastoraat)
- *Pastores* (professionele krachten als predikant/kerkelijk werker die vooral binnen het kruispuntenpastoraat actief zijn en het onderling pastoraat bevorderen)

In de nieuwe wijkgemeente kiezen we dus voor de al genoemde vormen van pastoraat:

- A. Kruispuntenpastoraat
- B. Onderling pastoraat
- C. Overige vormen van pastoraat

Bij al deze vormen van pastoraat vormt het verhaal van de pastorant het vertrekpunt.

A. Kruispuntenpastoraat

Bij kruispuntenpastoraat worden mensen bezocht op kruispunten van hun leven.

Op een kruispunt in het leven van mensen is er meestal sprake van een (ingrijpende) verandering in het leven. Bijvoorbeeld een geboorte, een huwelijk(sjubileum), een scheiding, een verlies. Een verlieservaring kan gaan om het verlies van een partner, een ouder, een kind, een vriend, of een ander belangrijk persoon in iemands leven. Maar het kan ook gaan om verlies van gezondheid, werk, van inkomen, van huis, of andere zaken

die belangrijk zijn in iemands leven. Soms gaat het ook om het verlies van vertrouwde geloofszekerheden.

Kruispunten zijn gebeurtenissen die ingrijpen op je dagelijkse leven en je kijk op het leven en daarmee soms ook op God beïnvloeden of op zijn minst bevragen. Het kunnen dus zowel blijde als verdrietige gebeurtenissen zijn.

Kruispuntenpastoraat vraagt om deskundige pastorale begeleiding, veelal in eerste instantie van de pastores (predikant of kerkelijk werker), in een later stadium meestal van pastorale taakdragers. Het zijn de pastores die een eventuele overdracht van een pastoraal contact aan een taakdrager bespreekbaar maken, zowel met één van de taakdragers als met de pastorant. In onderling overleg wordt later gekeken of en wanneer het pastoraat kan worden afgesloten.

Belangrijk is dat binnen De Verbinding bestaande contacten die binnen de drie voormalige wijkgemeentes bestonden zoveel mogelijk worden gehandhaafd.

Voor het pastoraat van de pastores geldt een geografische indeling. Pastoranten kunnen ook bij een andere pastor terecht als daar een weloverwogen motivatie aan ten grondslag ligt. Natuurlijk kunnen nieuwe pastoranten ook bij pastorale taakdragers terecht, in overleg met één van de pastores.

B. Onderling pastoraat

Bij onderling pastoraat is de hele gemeente betrokken vanuit het ambt der gelovige.

Centraal bij deze vorm van pastoraat staat de ontmoeting tussen gemeenteleden onderling, waarbij het gaat om de vraag 'hoe gaat het met jou?'. Het is dus een vorm van aandachtgevend pastoraat, die zich kenmerkt door wederkerigheid. Veelal zal dit spontaan gebeuren.

De pastores kunnen hier een rol in spelen door dit te faciliteren, bv. door verbindingen te leggen tussen mensen onderling en door te zorgen voor bewustwording van dit onderdeel van pastoraat.

Er is echter ook een georganiseerde vorm van onderling pastoraat en die gebeurt vanuit het 'verbindingsteam'. Dit is de nieuwe naam voor al die gemeenteleden die voorheen als lid van het contactteam (OK), als pastoraal medewerker (DV) of (welkom)bezoek(st)er (KE) een bezoek (en attentie) brachten.

In wijkgemeente De Verbinding wordt een verjaardagsbezoek met bloemen gebracht bij mensen vanaf 80 jaar en ouder. Daarnaast hanteren we een overgangsregeling: de mensen jonger dan 80 die in de voormalige drie wijken al verjaardagsbezoek kregen (vanaf 74/75 jaar), zullen nog wel gewoon bezoek krijgen.

Ook is er een bezoek bij geboorte, huwelijksjubileum (25, 40, 50, 55, 60 jaar etc.), als iemand de bloemen uit de kerkdienst krijgt en welkom bij nieuw ingekomenen.

Verjaardagskaarten (bij 18 jarigen en bij alle actieve vrijwilligers van De Verbinding) worden ook verspreid door de leden van het verbindingsteam.

Het is goed om het belang van onderling pastoraat, zowel spontaan als meer georganiseerd, onder de aandacht van de gemeente te brengen. Enerzijds als een stukje bewustwording van wat er al is, anderzijds om deze vorm van pastoraat te bevorderen en over een grotere groep mensen te verdelen.

Ook bij andere taken, die niet pastoraal gebonden zijn, zoals bezorgen kerststukjes, AKB-brieven en andere post is het goed om aandacht te hebben voor mogelijke pastorale (en/of diaconale) vragen.

Verbindende activiteiten

Tot slot willen we aangeven en waarderen dat er in de gemeente al diverse activiteiten zijn die de onderlinge band tussen gemeenteleden versterken. Gedacht kan worden aan maaltijden, leerhuizen, gesprekskringen, etc.

Om dit verder uit te bouwen zou het goed zijn als bij die activiteiten bewust wordt stil gestaan bij het omzien naar elkaar, bijvoorbeeld door een rondje “lief en leed”.

De pastores kunnen ook af en toe aanschuiven bij groepen, om te horen wat er speelt en om waar nodig het geloofsgesprek te stimuleren.

C. Overige vormen van pastoraat

Naast bovengenoemde vormen zien we ook nog andere vormen van pastoraat in onze wijkgemeente.

- *Gemeentegrensoverstijgend pastoraat.* Geroepen door het grote Verhaal van God willen we ook pastoraal present zijn buiten de grenzen van onze gemeente. Bijvoorbeeld op plaatsen waar we ook al diaconaal of missionair present zijn, zoals bij projecten van Vrede voor de Stad, vanuit Kerk in de Wijk of elders waar mensen bij elkaar komen om op verhaal te komen (als lotgenoten). We zullen hier als wijkgemeente plekken moeten kiezen binnen onze mogelijkheden qua kennis, ervaring en menskracht.
- *Homiletisch pastoraat.* Dat wil zeggen dat in de verkondiging/preek op zondag het Woord verbonden wordt met het dagelijkse leven en de vragen zoals die uit het pastoraat naar voren zijn gekomen. Eredienst en pastoraat zijn op deze manier sterk verbonden.
- *Bibliodrama.* Het bijbelverhaal is het uitgangspunt en de deelnemers leven zich in in dat bijbelverhaal door een rol te gaan spelen in dat verhaal. Op die manier wordt het bijbelverhaal verbonden met het eigen verhaal. In het nagesprek wordt verkend wat het spelen van jouw rol in het bijbelverhaal je te zeggen heeft over jouw leven.
- *Leerhuizen en gesprekskringen rond de Bijbel,* waarbij al pratend ook gezocht wordt hoe de teksten raken aan je eigen leven.

3.4 Algemene aandachtspunten voor verder beleid

Op welke manier willen we vrijwilligers in gaan zetten in het pastoraat? Stellen we eisen aan evt. basisvaardigheden/toerusting?

In hoeverre willen we gemeenteleden gaan vragen om ook uitvaartdiensten te leiden in de toekomst? Met het oog op de toenemende vergrijzing zal het aantal uitvaarten de komende jaren waarschijnlijk toenemen. We zien steeds vaker uitvaarten van niet-betrokken gemeenteleden of zelfs niet-leden die vragen om begeleiding vanuit de kerk. Die begeleiding zou prima door geschoolde gemeenteleden kunnen worden gegeven. Op verschillende plaatsen in het land gebeurt dat al.

Het is goed om over deze en mogelijk nog andere punten samen met de voorgangers verder beleid te maken.

4. Liturgie en Eredienst

4.1 Vertrekpunten vanuit missie en visie

In deze paragraaf werken we uit hoe we in wijkgemeente De Verbinding invulling geven aan één van de kernwoorden van kerk-zijn, namelijk Vieren (naast Leren en Dienen).

Vanuit onze missie- en visie (zie paragraaf 1.3) is onderstaande beschrijving van het werkveld Eredienst (en Liturgie) het uitgangspunt.

Bij de Eredienst gaat het om alle activiteiten met betrekking tot de voorbereiding en organisatie en 'uitvoering' van de erediensten zowel op zondagen, feestdagen als rondom hoogte- en dieptepunten van het leven (rouw, trouw, doop, belijdenis etc.) met bijzondere aandacht voor liturgie, sacramenten en rituelen. De volgende kernwoorden zijn hierbij van belang: Traditie, Symbolen, Rituelen, Gastvrijheid, Veelkleurigheid, Viering, Inspiratie, Stilte, Bijbel, Zingen/muziek.

Hoewel deze omschrijving van het werkveld gaat over al bestaande vormen van vieren ligt er daarnaast de opdracht om te kijken naar 'nieuwe' of 'andere' vormen van vieren die juist ook gemeenteleden/mensen die nu niet (meer) naar de diensten komen toch aanspreken. Naast inhoud spelen locaties, tijdstippen en dagen hierbij een rol. Ook hier zal dit hoofdstuk nader op in worden gegaan.

4.2 Uitgangspunten voor de (organisatie van) diensten

Waar en wanneer vieren we?

Als we spreken over (ere)diensten denken we (nu nog) in de eerste plaats aan vieringen in één van de kerkzalen van de gebouwen De Dorsvloer, De Kern of De Ontmoetingskerk. Daarbij geldt tevens dat dergelijke vieringen of diensten plaatsvinden op zondagen of andere weekdays als de kerkelijke kalender daartoe aanleiding geeft (Kerst, Week van Gebed, (biddag), Aswoensdag, Stille Week, Hemelvaart, (dankdag)) of rondom bijzondere momenten in het leven van mensen (huwelijk, levensverbintenis of scheiden, overlijden). Wat betreft deze laatste groep diensten kunnen vooral huwelijksdiensten en rouwdiensten desgewenst ook op andere locaties dan de eigen gebouwen plaatsvinden (zoals andere kerkgebouwen, buitenlocaties, rouwcentra etc.).

Waarom vieren we?

Belangrijker dan de locatie is dat we in het vieren als (gelegenheids)gemeente bij elkaar komen om God te eren en te danken en om Hem en elkaar te ontmoeten. We brengen onze levens, maar ook die van anderen dichtbij en ver weg, en wat daarin gebeurt voor Gods aangezicht. Daarnaast zoeken we van daaruit de relatie tot Gods verhalen met mensen zoals we die uit de Bijbel kennen. We beseffen en waarderen dat we daarbij staan in een eeuwenlange kerkelijke traditie van vieren en liturgie. Er is aandacht voor rituelen en symbolen en in het bijzonder ook de sacramenten. Daarnaast zijn stilte en gebed, zang en muziek en in principe ook het lezen en 'preken' uit de Bijbel (dit kan soms ook indirect door alleen zang en muziek) kernelementen van het vieren. We zoeken naar vormen van liturgie en vieren, waarin het kan gebeuren dat mensen worden geïnspireerd, bemoedigd of getroost en zich geliefd, aangeraakt en/of thuis voelen.

Waar en met wie, nu en in de toekomst?

In onze wijkgemeente proberen we zoveel mogelijk als één gemeente te VIEREN. We zien echter ook de verweven- en vertrouwdheid met de bestaande gebouwen. Zolang die gebouwen nog beschikbaar zijn om te vieren, willen we die ook alle drie benutten, maar minder intensief dan voorheen. Het ontbreekt simpelweg aan vrijwillige en in toenemende mate aan betaalde menskracht om in deze beleidsperiode in elk gebouw iedere zondag een dienst te kunnen blijven houden. Bovenal leren we in de gezamenlijkheid elkaar ook steeds beter kennen en is het een oefening om het accent te (gaan) leggen op VIEREN waarbij een locatie nooit doorslaggevend mag zijn, hoe lekker die ‘stenen jas’ ook door de jaren heen is gaan zitten.

Om zoveel mogelijk als één gemeente te vieren is de beleidskeuze gemaakt om telkens één maand lang in één van de bestaande gebouwen de zondagmorgenvieringen te houden. Een kerkgebouw is dus één maand open en vervolgens twee maanden dicht op zondagmorgen. Ieder gebouw is dus vier keer een maand lang open in een kalenderjaar. In de verdeling van de gebouwen over de maanden is rekening gehouden in welk gebouw een dienst het beste past qua sfeer, mogelijkheden, bereikbaarheid, capaciteit etc..

Verder zal er minimaal éénmaal per maand een bijzondere dienst/viering zijn. Dit kan ook andere momenten dan de zondagmorgen en ook daar wordt gekeken in welk gebouw die viering het beste ‘past’. Onder de bijzondere diensten vallen die voor een bepaalde doelgroep (ouderen, gezinnen en jeugd/jongeren, eventueel in samenwerking met een school) of met een bepaald liturgisch/spiritueel accent (zangdienst, Bronviering met onder andere aandacht voor Taizé/Iona of die gericht zijn op mensen aan de rand of buiten de gemeente (met een inloophuis, Muziekonderwijscentrum (MOC) of Zinterest). Daarbij wordt de mogelijkheid open gehouden om af en toe op locatie te vieren als dat nodig/passend/financieel haalbaar is om samen met die groep te kunnen vieren. Bijvoorbeeld de kliedivieringen in basisscholen of samen met Klimroos- en Ridderclubwerk of vieringen op het strand, in de natuur vanuit Zinterest.

4.3 Rondom de diensten

Bij het woord ‘vieren’ wordt al gauw gedacht aan wat er ‘in’ de diensten gebeurt. Om echter een dienst mogelijk te maken of te verrijken zijn er diverse groepen, commissies, ambtsdragers en taakdragers actief. Zie daarvoor **bijlage 1**.

Het grote aantal mensen in dit werkveld is enerzijds een kracht: het is namelijk geweldig dat zoveel gemeenteleden betrokken zijn bij de organisatie en invulling van de diensten. Anderzijds is het een zwakte nu het aantal mensen dat zich hiervoor kan en wil inzetten afneemt.

Daarom is het goed dat we in de nieuwe wijkgemeente onze krachten, talenten, kennis en ervaring etc. bij elkaar brengen. Dit doen we in de Taakgroep Liturgie en Eredienst die met alle partijen in verbinding staat, coördineert en eerste aanspreekpunt is.

4.4 Uitgangspunten voor liturgie

Als we kijken naar de inhoud van de liturgie/orde van dienst zelf zien we de verbinding met de rijke traditie. Een hele grove lijn daarbij is ‘het komen uit de wereld’, de dienst van het

Woord, de Tafel en de Gebeden, en het teruggaan naar de wereld verrijkt door Woord (en Sacrament) en met de Zegen. In **bijlage 2** is deze lijn in detail uitgewerkt.

Bij het samenstellen van een liturgie (o.b.v. bijlage 2) is alle ruimte voor de accenten die in de drie verschillende wijkgemeenten voor het samengaan werden gelegd. De accenten van het 'huis' waar de viering is, mogen een plek krijgen in de liturgie. Maar accenten kunnen/mogen ook vanuit de (gast)voorganger komen.

Het over en weer al overnemen van mooie, gewaardeerde liturgische vormen in de achterliggende jaren geeft hoop en vertrouwen. Zo kunnen we al vierend en sprekend over liturgie naar elkaar toe groeien. Zeker tijdens hoogtepunten in de kerkelijke kalender, bijzondere diensten of themadiensten mag er volop ruimte zijn om te variëren en te putten uit de rijkdom die in de gemeente, traditie en bij voorgangers aanwezig is. Mag er daarbij een open cultuur zijn om opbouwende feedback te geven over hoe liturgische vormen en onderdelen worden ervaren.

De dienst van de Tafel ofwel het sacrament van het Heilig Avondmaal willen we hier kort uitlichten. Hoewel in de oorspronkelijke drie wijkgemeenten er verschillend gesproken werd over het Heilig Avondmaal (vooral verwijzend naar een gedachtenismaal) en de Maaltijd van de Heer (vooral verwijzend naar het op ons toekomstige bruiloftsmaal) is/was er in de gebruikte tafelliturgie altijd aandacht voor beide theologische verwijzingen. De instellingswoorden werden altijd gememoreerd, verwijzend naar het offer/sterven van Christus, maar ook was er altijd aandacht voor de vooruitwijzing naar zijn terugkomst en de maaltijd als voorschot daarop. We hebben daarom alle vertrouwen dat we ook hierin naar elkaar mogen toegroeien als kerkenraad en gemeente. Het gesprek over achterliggende gedachten en verkenning van gevoelens rondom dit sacrament is een beleidsvoornemen.

4.5 Verbinding met andere werkvelden

De diensten vormen het kloppend hart van de wijkgemeente. In de diensten komt heel veel samen van wat ons tot wijkgemeente maakt, tot onderdeel van het grotere Lichaam van Christus. De meeste leden ervaren in de diensten wat het is om gemeente te zijn al is dit hiertoe (gelukkig) zeker niet beperkt. Graag maken we zichtbaar hoe we vanuit liturgie en eredienst in verbinding willen staan met de andere werkvelden.

Pastoraat

In de diensten is er op diverse wijzen verbinding met het werkveld van het pastoraat. Zo komen ervaringen uit het (onderling) pastoraat terug in de voorbeden (via het voorbedenboek). Daarnaast brengen voorgangers ervaringen uit het pastoraat (waaronder vragen rondom geloof en leven(s)gebeurtenissen) in gesprek met de schriftlezingen in hun preken/overdenkingen (homiletisch pastoraat). Andersom kunnen vragen naar aanleiding van diensten in een pastoraal gesprek aan bod komen. Verder krijgen een overlijden, huwelijksjubileum, doop/opdragen een liturgische plaats in de kring van de gemeente. Tot slot is er tijdens en rondom de diensten ruimte voor pastorale gesprekken en ontmoetingen.

Diaconaat

In het vieren maken we verbinding met de opdracht om God, elkaar en de wereld te dienen. Dat wordt zichtbaar en merkbaar in het kyriëgebed, de voorbeden, de collecten of speciale diaconale acties. Daarnaast zijn er diaconale diensten waaronder zondag Werelddiaconaat en de Vrede voor de Stad zondag. Tot slot is het sacrament van het Heilig Avondmaal belangrijk. In dat sacrament worden we ons bewust van hoe wij genodigd worden aan de Maaltijd van de Heer, hoe Hij ons wil dienen en gediend heeft in zijn leven en sterven. Maar tevens klinkt de oproep tot navolging in die dienstbaarheid aan God, elkaar en de wereld.

Jeugd en jongeren

De klassieke verbinding is die van de kindernevendienst en de 'tienerdienst' (ook wel Tienvloer en TNT). Dit betreft aparte 'neven'diensten naast de dienst in de kerkzaal met bijzondere aandacht voor de leefwereld en leeftijd van kinderen en jongeren.

Daarnaast is er aandacht voor deze groepen in aparte jeugddiensten en jongerendiensten op zondagmorgen of zondagavond, zo'n twee á drie keer per jaar. Deze diensten zijn bij voorkeur met, voor en door kinderen en jongeren. In het bijzonder noemen we de Taizéviering na de Taizéreis in de herfstvakantie en de kliedervieringen (zoals georganiseerd vanuit Zinterest).

Vorming en toerusting

Als we kijken naar vorming en toerusting zijn het vooral de vragen die in kringen en groepen naar boven komen die voor een voorganger aanleiding kunnen zijn voor thematiseren in een dienst. Andersom kunnen diensten vragen oproepen, die in kleinere groepen en kringen kunnen worden besproken, of meer individueel in het pastoraat. Ook kan gedacht worden aan catechese over doop en avondmaal/maaltijd van de Heer aan kinderen of evt. nieuwe leden. Deze vorm van catechese is wenselijk, maar geen strikte voorwaarde voor deelname. Daarnaast noemen we catechese/voorbereidingsgesprekken voor een belijdenis-, huwelijks- of doopdienst.

Gemeenteopbouw

Activiteiten gericht op gemeentopbouw en gemeentevorming en het met elkaar vieren, versterken elkaar en zijn voorwaarden scheppend. Gemeente zijn met elkaar op verschillende momenten en plaatsen draagt bij aan het in liefde samenleven als kinderen van God (als 'broers' en 'zussen' in geloof).

Missionair werk

De bijdrage vanuit liturgie en eredienst is om mensen aan de rand of buiten de gemeente desgewenst uit te nodigen voor en te betrekken bij vormen van vieren als gemeente en/of gemeenschap. Soms zijn dat vieringen vanuit ontstane contacten en samenwerking in de kring van gemeente. We doelen hier echter ook op het inbrengen van onze kerkelijke ervaring met vieren en rituelen waar dit dienend of gewenst kan zijn (bijvoorbeeld een gedachtenisritueel in een buurthuis of het samen schrijven van gedichten over bijv. thema's als vergeving, verdriet, levenseinde of hoop).

Daarmee dient bij uitstek nagedacht te worden over 'liturgie' die aansluit, dienstbaar en verbindend is. En andersom willen we ons vieren laten '(her)vormen' door ontmoetingen met mensen, groepen, gemeenschappen buiten onze gemeente. Dit vraagt dus van ons als gemeente om dienend en gastvrij present te zijn buiten de grenzen van het kerkgebouw en/of gemeente en open te staan voor wat we 'binnen' van 'buiten' kunnen leren.

Bestaande voorbeelden zijn klieidervieringen op scholen, diensten met de inloophuizen die al bekend zijn met het gebouw, themadiensten die aansluiten bij eveneens bekende groepen als het Muziekonderwijscentrum of het Klimroos- en Ridderclubwerk. Of vieren op locatie, zoals strand of in de natuur vanuit de opgebouwde relaties binnen Zinterest, maar ook in Theater De Stoep, zoals The Sound of Christmas.

5. Vorming en Toerusting

Vorming maakt ons bewust van onze gedachten en gevoelens in onszelf en in de wereld om ons heen; het is een leren dat gericht is op een ontwikkeling van binnenuit. Toerusting geeft ons iets in handen, vaardigheid en kennis, een passend gereedschap in de contacten met de medemens en God.

De taakgroep Vorming & Toerusting (V&T) levert een bijdrage aan de vorming en ontwikkeling van gemeenteleden met als doel de groei van de gemeenteleden in relatie tot God, tot elkaar, in de dienst aan de samenleving. De commissie probeert bij te dragen aan politiek-maatschappelijke bewustwording, bestaansverheldering en bemoediging van binnen- en buitenkerkelijke groeperingen en personen. Hoe beogen we dit te doen?

De taakgroep kent als doel om jaarlijks een variatie aan uitingsvormen aan te bieden die bovengenoemd doel nastreven. Al naar gelang behoefte, bestaand aanbod en creativiteit vanuit de groep worden activiteiten ontplooid. Aansluiting bij bestaande projecten / taakgroep activiteiten. Ook door andere (taak) groepen binnen de PGS worden activiteiten ontplooid. De Taakgroep V&T wil hier zo veel mogelijk op aansluiten. Hiervoor is samenwerking van belang. Met name met de Taakgroep Missionair kan er een sterke overlap liggen t.a.v. aanbod van gespreksavonden, evenals met de taakgroep pastoraat. Denk bv. bij dat laatste aan rouwgroepen of andere thema-gebonden avonden.

Er zijn verschillende manieren van leren. Je hebt o.a. doeners, voelers, praters, luisteraars, lezers en kijkers. Daarnaast kent ieder mens in zijn of haar leven verschillende levensfasen. Iedere levensfase heeft zijn eigen vragen en behoeften. Binnen onze wijkgemeente X willen we in ons aanbod van vorming en toerusting hier zoveel mogelijk rekening mee houden.

De dialoog, het gesprek, is een belangrijke vorm van informatie-uitwisseling en –overdracht en vormt en ontwikkelt de mens en rust haar toe. Of er in een kleine of grote groep wordt uitgewisseld, en of dit een reeks gesprekken is of een eenmalige ontmoeting, maakt uit voor het onderwerp en voor de diepte van het gesprek. De Taakgroep biedt een variatie aan van gespreksgroepen.

Ook door samen te doen, kunnen kennis en vaardigheid worden verkregen waardoor je als mens kunt groeien, zowel in je persoonlijke leven als in je geloof.

Publiciteit

Voor geslaagde activiteiten is goede publiciteit van belang. Al naar gelang het soort activiteit is passende publiciteit nodig. Onderstaande opties zijn daarom niet uitputtend. Aan het begin van het winterseizoen verschijnt een V&T boekje. De bedoeling is dat dit boekje overzichtelijk en bondig is. Een flyer met het programma per half jaar is ook een goede mogelijkheid. Het kerkblad "Samen" is eveneens een prima medium.

We kunnen ook denken aan de publicatie in lokale huis-aan-huis kranten bij specifieke programmaonderdelen. Een andere mogelijkheid is het plaatsen van een kort filmpje op de websites van de kerken (zodat het misschien meer gaat leven en de gemeente ziet wat het inhoudt, onbekend maakt onbemind). Ook is het belangrijk om centraal op de beamers te melden wat er in alle kerken te doen is.

Ook is er financiële ruimte nodig, omdat professionele sprekers of gespreksleiders, die op basis van hun expertise en kennis worden gevraagd, doorgaans geld vragen. In onze begroting nemen wij deze investeringen op.

6. Gemeenschapsvorming

Onder de paraplu van de nieuw te vormen wijkgemeente is een activiteitencommissie actief om elkaar op een snelle en andere manier te leren kennen. Het verdient aanbeveling om gemeentelieden vanuit de 3 wijkgemeenten zitting te laten nemen in deze commissie zodat elke wijk zich vertegenwoordigd voelt.

Wat willen we behouden:

- Workshop Pasen/Kerst;
- Kerstmarkt;
- Paasontbijt;
- Creaclub;
- Leesclub;
- Ouderenmiddagen;
- Oliebollen bakken;
- Kampeerweekenden;
- Het organiseren van De Eetclub bestaande uit bijvoorbeeld Italiaanse avond, High Tea, Happy Hour, BBQ, etc.

De activiteiten kunnen jaarlijks variëren.

Publiciteit

Voor geslaagde gezamenlijke activiteiten is goede publiciteit van belang;

- Kerkblad "Samen" onder een apart te benoemen hoofdstuk;
- Vermelding op één gezamenlijke website;
- Vermelding op één gezamenlijk beamerbericht.

7. Jeugd en jongeren

7.1 Inleiding

Na het onderzoeken van de inhoud van het wijkgericht jeugdwerk van De Kern, De Dorsvloer en De Ontmoetingskerk, is nagedacht over de mogelijkheden die het vormen van één gemeente biedt.

Onze missie omvat het verlangen dat kinderen en jongeren zich door God gekend weten en dat ze mogen ervaren wie ze zijn in relatie tot God, zichzelf, de ander en de wereld.

Onze visie geeft aan dat we gaan voor het jeugdwerk in onze gezamenlijke wijkgemeente dat de kinderen en jongeren inspireert om de liefde van God voor henzelf en de ander te ontdekken.

Bezinning op het jeugdwerk begint bij de inhoud ervan: namelijk de jongeren bekend maken en vertrouwd maken met het evangelie. Jeugdwerk is geen op zichzelf staand onderdeel maar hoort ingebed te zijn in het gemeentelven. Hierbij is het nodig dat het gedragen wordt door de gemeenteleden zelf.

De doelgroep van het jeugdwerk betreft jeugd en jongeren van 0 tot 25 jaar. Onlosmakelijk hieraan verbonden zijn de ouders omdat hun rol zeer groot is door de vorm van eigen kerkbezoek en de geloofsgesprekken die ouders met hun eigen kinderen voeren.

7.2 Inventarisatie

In onderstaand overzicht staan per doelgroep de aantallen kinderen/jongeren weergegeven die lid zijn van de betreffende wijkgemeente.

	Dorsvloer	Kern	Ontmoetingskerk
Oppas (0-3)	3	1	6
KND (4-11)	23	9	11
Jongeren (12-18)	37	28	22
>Jeugd (19-23)	31	27	18
Totaal	94	65	57

Gegevens verstrekt door kerkelijk bureau 12-11-2018

De inhoud van het jeugdwerk heeft in sommige kerken een overlap, iedere kerk heeft ook een eigen specifieke inbreng, die meer aandacht verdient.

	Activiteit	Doelgroep	Frequentie
Dorsvloer	oppas	0-4 jaar	Wekelijks
	kindernevendienst	4-12 jaar	wekelijks in kerkzaal
	Tienervloer	12-18 jaar	1 ^{ste} zondag maand
	Taizé reis	15-30 jaar	jaarlijks
	Reis naar Casella	18-35 jaar	jaarlijks
	Kliederviering	4-12 jaar	maandelijks
	Musical		
	Zinterest	jeugd 20-30	variërend
Ontmoetingskerk	oppas	0-4 jaar	wekelijks
	kindernevendienst	4-12 jaar	wekelijks
	tienernevendienst	13 en ouder	om de week
De Kern	oppas	0-4	wekelijks
	kindernevendienst	4-12	om de week
	TNT 12+	12-18	om de week
	kinderkerstavond	Jong en oud	jaarlijks
Gezamenlijk	Basics catechese	Groep 6,7 en 8	in modules
	Sirkelslag Kids	Groep 6, 7 en 8	jaarlijks
	Sirkelslag Young	13-15 jaar	jaarlijks
	Corners catechese	13-15 jaar	twee-wekelijks
	20+ groep	20-35	zeswekelijks
	jeugddiensten	12+	
	Top 2000 dienst		
	Overstapdienst	12/13 jarigen	jaarlijks

In De Dorsvloer, De Ontmoetingskerk en De Kern vinden veel activiteiten plaats die vermeld staan in het Vormings- en Toerustingsboekje van de Protestantse Gemeente Spijkensisse. Hoewel achter de activiteiten aangegeven is dat desbetreffende activiteiten georganiseerd worden voor alle gemeenten, blijkt dat de activiteit voornamelijk bezocht wordt door gemeenteleden uit de wijkgemeente zelf (met uitzondering van de basiscatechese).

Het is belangrijk dat er meer aandacht gaat naar de deelname aan activiteiten in elkaars wijkgemeente. De vorming van één wijkgemeente zal hier positief aan bijdragen. Door meer overleg tussen DV, DK en OK zal de samenwerking verbeteren en hechter worden.

Bij het organiseren van activiteiten is het nodig onze jeugd te betrekken. Cruciaal hierbij is dat de jongeren en hun ouders aangeschreven behoren te worden. Tevens kan door een actiever PR-beleid (bericht in het kerkblad, stukje in plaatselijke krant, Facebook) een uitnodigend karakter uitgaan. De Michaëlkerk in Spijkensisse organiseert veel jongerenactiviteiten en ook hier ligt een mogelijkheid om contact te leggen en om aansluiting te vinden.

Activiteiten die georganiseerd worden, kunnen ook betrekking hebben op contacten tussen jong en oud zodat er meer verbinding plaatsvindt tussen gemeenteleden van verschillende leeftijdscategorieën. Dit vergroot de verbondenheid onderling en staat centraal bij het gemeente-zijn.

De jaarlijkse startzondag is voor het jeugd- en jongerenwerk een goede gelegenheid om activiteiten onder de aandacht te brengen bij de jeugd en de ouders.

De jeugddiensten die georganiseerd worden in de verschillende gebouwen worden erg gewaardeerd. Door in de organisatie samen te werken met elkaar, wordt de betrokkenheid groter. Ook oudere gemeenteleden kunnen uitgenodigd worden om de jeugddiensten te organiseren zodat onderwerpen vanuit diverse posities belicht kunnen worden en mensen van elkaar kunnen leren. De jeugd heeft het verzoek ingediend om tijdens de ochtenddienst een jeugddienst te mogen houden in verband met het hogere aantal bezoekers van de dienst.

Het uitnodigen van jongeren om een bijdrage te leveren aan een musical in de vorm van zang, dans of een technisch onderdeel, kan de onderlinge verbondenheid en betrokkenheid ook vergroten.

Tijdens de gezamenlijke wijkkerkenraad is het aan te bevelen om op de agenda het punt jeugd- en jongerenwerk te plaatsen zodat de jongerenactiviteiten in de diverse gebouwen onder de aandacht gebracht kunnen worden.

8. Diaconaat

8.1 Inleiding

“Hoe gaan we in de nieuw te vormen wijkgemeente het (wijk)diaconaat vorm geven”? Het beschrijven daarvan in de vorm van een stuk tekst in een beleidsplan brengt het risico met zich mee dat, nadat het plan is vastgesteld, het “onder in de la verdwijnt”. Dan blijft het alleen bij woorden en dat is uiteraard niet de bedoeling. Daarom willen we uitgaande van het beleidsplan jaarlijks een werkplan opstellen.

Bij het vormgeven van het diaconaat is nagegaan wat er in de Kerkorde PKN vermeld is ten aanzien van het diaconaat.

8.2 Visie

Bij het diaconaat tonen wij ons geloof in het dienen van de ander. We zien naar elkaar om en hebben oog voor wie praktische hulp nodig hebben en bieden vervolgens die hulp. Omdat het een Bijbelse taak is, is de gemeente diaconaal bewust.

Beleid:

Algemeen:

De hoofdtak van de (wijk)diaconie is het ondersteunen van sociaal zwakkeren in de samenleving. Dat doet ze door zelf de naaste te helpen waar dat nodig en mogelijk is. Ook komt ze voor hen op in gesprekken met de burgerlijke overheid en andere organisaties.

In het diaconaat gaat het om barmhartigheid, gerechtigheid en wederkerigheid. In de praktijk krijgt dat gestalte door het opkomen voor kwetsbare mensen, in woorden, daden en materieel.

Bewustwording:

Om de gemeente op diaconaal gebied optimaal te kunnen laten functioneren, investeert de diaconie waar mogelijk in kennis op diaconaal en maatschappelijk gebied door middel van deskundigheidsbevordering.

Plaatselijk:

De wijkdiaconie verricht haar werk in overleg met het College van Diakenen². Daar waar mogelijk zal worden overlegd en/of samengewerkt met lokale organisaties zoals Vrede voor de Stad. De wijkdiaconie laat zich in haar werk ook bijstaan door gemeenteleden.

Om ook in de directe omgeving diaconale hulp te kunnen verstrekken, is het nodig dat de wijkdiaconie functioneert als een loket waar concrete hulpvragen of signalen kunnen worden gemeld.

Diaconaat is vanuit de eigen mogelijkheden en contacten hulp bieden als er hulp gevraagd wordt. Derhalve dient de diaconie oog te hebben voor de problemen van een ieder, in de kerk maar ook daarbuiten. Vanuit de presentiebenadering proberen we daarbij verder te kijken dan iemands problemen en de ander als mens, als schepsel te blijven zien.

De gemeente zal zich bewust moeten zijn van haar diaconale roeping. Daarom wordt de gemeente bij diaconale projecten nauw betrokken. Hierdoor ontstaat

---

² Voor verdeling van de taken tussen het College van Diakenen en de wijkdiaconie zie de Kerkorde PKN

interactie, bewustwording en medewerking. Ook in de liturgie zal er diaconale aandacht moeten zijn.

Reeds bestaande activiteiten die goed lopen zullen worden voortgezet (zie bijlage 2).

De verwachting is dat het aantal ambtsdragers in de toekomst af zal nemen. Dat betekent dat we elk jaar opnieuw moeten bekijken welke aanvullende activiteiten verricht kunnen worden. Ieder zal opgeroepen worden naar eigen vermogen zijn/haar steentje bij te dragen.

Er zal zo veel mogelijk aandacht gegeven worden aan zaken die in de wijk/stad spelen. Een goed voorbeeld is hierbij Vrede voor de Stad. Uiteraard hangt alles af van de beschikbaarheid van de mensen.

Er is een noodhulpdiaken die oplossingen zoekt voor mensen die bijvoorbeeld in financiële nood verkeren. Bij aandacht voor armoede wordt ook aangesloten bij plaatselijke initiatieven zoals Omarm en initiatieven vanuit Vrede voor de Stad.

Met betrekking tot aandacht voor ouderen moet gekeken worden waar de diaconie behulpzaam kan zijn. Veel wordt hier al gedaan bij het pastoraat.

Ten aanzien van de jeugd is het ook van belang waar wij aansluiting kunnen vinden bij bestaande initiatieven, bijvoorbeeld vanuit wijkgemeente De Brug.

De diaconie heeft naast deze taken ook tot taak om minder mobiele gemeenteleden in de gelegenheid te stellen kerkdiensten mee te beleven door het organiseren van de kerkauto en de opname en uitzending van kerkdiensten via internet en kerktelefoon.

Wereldwijd:

Onderzocht moet worden hoe wij meer structureel aandacht kunnen besteden aan ZWO (Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking). Kerk in Actie kan ons daarbij behulpzaam zijn.

In onderling overleg zal bij rampen financiële hulp worden gegeven - al dan niet door middel van een collecte. De diaconie zal altijd keuzes moeten maken bij de hulpverlening.

Financieel:

Er is jaarlijks één collecterooster voor heel PG Spijkenisse. Daarin is ook een aantal collectes opgenomen die ter invulling van de wijkgemeenten zijn. De wijkraad van diakenen heeft overleg met de wijkraad van kerkrentmeesters om te komen tot een eerlijke verdeling en invulling van die zogenaamde wijkcollecten. Gezamenlijk doen zij een voorstel ter goedkeuring aan de Grote Kerkenraad (GK). Na goedkeuring worden deze collectekeuzes verwerkt in het totale collecterooster van de PG Spijkenisse.

Werkplan:

Vanuit het beleidsplan dient jaarlijks een werkplan te worden gemaakt. Hierbij moeten afhankelijk van de mogelijkheden prioriteiten worden gesteld.

Zaken waar in de toekomst meer aandacht aan moet worden besteed, zullen in het werkplan terug komen.

In de bijlage zijn de activiteiten weergegeven die de diakenen momenteel verrichten.

BIJLAGEN

Bijlage 1:

We onderscheiden voor nu:

- Samenstelling orde van dienst: voorganger, liturgiecommissie, organist, zanggroep/zingkring, beamergroep, scriba, mensen voor het samenstellen/drukken/vouwen/nieten van grootletterliturgie/gedrukte liturgie, webmaster voor het plaatsen van de orde van dienst;
- Specifieke onderdelen van de dienst: liturgisch/symbolisch bloemschikken, bloemen van de zondag (kopen en wegbrengen) en bijbehorende kaart, beamen van de dienst, organist/pianist/muzikale begeleiding, zanggroep/zingkring, kind van de zondag, lectoren/lectrices, kindernevendienst- en tienerdienstleiding, ambtsdragers/taakdragers (welkom heten, liftbediening, mededelingen, toezicht, gebeden, collecteren, sacramenten en alles wat daarbij hoort);
- Locatie/faciliteiten voor de dienst: koster/beheerders (antependium, klaarmaken liedborden, kanselbijbel, licht, verwarming, geluid, internet, veiligheid/BHV, water, koffie/thee etc.), kerkkloklouder, rijders kerk-auto, schenkers van koffie/thee etc.

Bijlage 2:

Uit de rijke traditie komen op zon- en kerkelijke hoogtijdagen de volgende elementen 'altijd' voor:

Het komen uit de wereld

- Welkom;
- Mededelingen (plaats in de liturgie kan verschillen);
- Intochtslied (plaats in de liturgie kan verschillen);
- Stil gebed (plaats in de liturgie kan verschillen);
- Bemoediging en groet;
- (vervolg intochts)lied;
- Kyriëgebed en Glorialied (in de morgendienst); gesproken of gezongen, evt. met acclamaties, Gloria niet in advent en veertigdagentijd;

Dienst van het Woord (de Tafel);

- Gebed om Gods Geest / bij de opening van de schriften (gesproken of gezongen)
- Kindermoment en eventueel –lied en meegeven van het licht;
- Schriftlezing(en) afgewisseld met lied(eren);
- Verkondiging/preek/overdenking;
- Eventueel meditatief moment (stilte of muziek);
- (Dienst van de Tafel);
- Lied;

Het teruggaan in de wereld;

- Dankgebed/voorbeden (met acclamaties)/stilte/Onzevader;
- Collecten (drie in de dienst of twee in de dienst en een deurcollecte);
- Slotlied;
- Zending en zegen (bekrachtigd met (driemaal) amen).

De volgende elementen zijn variabel of optioneel:

Het aansteken van een of meerdere kaarsen (advent, veertigdagen, doop, gedachtenis, huwelijksjubileum), een drempelgebed, bloemstuk/-schikking met toelichting, gezongen acclamaties bij gebeden (reeds aangegeven), verootmoedigingsgebed, de Tien Woorden, een lofprijzing, of geloofsbelijdenis.

Bijlage 3: Activiteitschema Diaconie

Wat wordt nu gedaan?	Waar zeker mee doorgaan?	Waar minder/geen energie in steken?	Waar meer energie in steken?	Welke nieuwe zaken?
organisatie				
Voorzitter (Zit ook in kleine kerkenraad)	Deze taken moeten worden uitgevoerd			
secretariaat wijkdiaconie				
bankdienstrooster (Uitvoering)				
Afgevaardigde CvD				
Lid kleine kerkenraad				
collecterooster	Voorstellen doen richting CvD.			
40 dagen tijd				
40 dagen actie	6			
Paaskaars op Stille Zaterdag binnendragen	6			
sobere maaltijd 40 dgn-tijd	1	4		
sinterklaas				
sinterklaasactie voedselbank	6			
advent en kerst				
regeling kerstpakketten	3			
regeling stille actie	4	1		
bloemstukken bij kerst	2	1		
boekjes, elisabethbodes kerstperiode	2	1		
kerstfeest ouderen	5			
collecten				
toelichting collecten	3,?		2	
voor ouderen				
bootreis	6			
ouderenmiddagen	6			
avondmaal				
verzorgen brood en druivensap (MvdH)	4			
kerkdienst				
kerkradio	4			app
"kerktelevisie" (onderzoeken)				J
kerk in de wijk	3	?,?	2	
(kerk)vervoer	6			
verzorging bloemen bij kerkdienst	5			
wereldwinkel	1,?	?,1		
overige				
noodhulpdiaken	5	?		
Contactpersoon Vrede voor de Stad	1			
noodhulpcollecten bij rampen	5	?	1	
landelijke diaconale dag (individuele keuze)	3	?,?		
cursus diaconaat	3	?,?		
handen uit de mouwen	3	2,?		
Jeugddiaconaat				J
Diaconale pioniersplek (onderzoeken)				J
Samenhang missionair- en diaconaal werk (bespreken in diverse gremia)				J
IDB	2,?	?,1		
sage	1,?	?,1		
ZWO	2	3	1	
vakantieweek	3	1,?,?		
Betrokkenheid bij ontwikkelingen in samenleving	1		1	
publicaties in kerkblad	6		1	